

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบการศึกษาสองกลุ่มวัดครั้งเดียว (The two-group posttest only design) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการดูแลผู้ป่วยป่วยหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลังโดยใช้แนวทางการดูแลรักษาคลินิกทางกายภาพบำบัด

1. ประชากรและตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกที่มีอาการปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง ที่มารับการรักษาที่งานกายภาพบำบัดกลุ่มงานเวชกรรมพื้นฟูโรงพยาบาลมหาราชนครศิริธรรมราช จำนวน 90 คน ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2550 ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2551

1.2 ตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกที่มีอาการปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง ที่มารับการรักษาที่งานกายภาพบำบัดกลุ่มงานเวชกรรมพื้นฟูโรงพยาบาลมหาราชนครศิริธรรมราช ทั้งหมดจำนวน 90 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม จำนวน 45 คน ในช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 ได้รับการรักษาตามปกติโดยไม่ได้ใช้แนวทางการดูแลรักษาคลินิกทางกายภาพบำบัด และกลุ่มทดลอง จำนวน 45 คน ในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2550 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2551 ได้รับการรักษาโดยใช้แนวทางการดูแลรักษาคลินิกทางกายภาพบำบัด การจัดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

การกำหนดลักษณะผู้ป่วยป่วยหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง ที่นำมาศึกษาในการวิจัย (Inclusion criteria) มีดังนี้

- ผู้ป่วยปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง ที่มารับการรักษาที่งานกายภาพบำบัดกลุ่มงานเวชกรรมพื้นฟูโรงพยาบาลมหาราชนครศิริธรรมราช มากกว่า 1 ครั้ง

- ผู้ป่วยที่แพทย์ได้ตรวจวินิจฉัยว่ามีอาการปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง

- ผู้ป่วยที่ได้รับการประเมินจากแพทย์ว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับภาวะกระดูก

สันหลังหัก (Fracture) มีโรคมะเร็ง (Cancer) การติดเชื้อ (Infection) หรือมีอาการเปลี่ยนแปลงของระบบประสาทในทางที่เลวลง

- ผู้ป่วยที่ได้รับการประเมินจากแพทย์ว่าไม่มีปัญหาทางด้านภาวะจิตเวช
- ผู้ป่วยปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลังที่เข้ามารับการรักษาทุกคนจะได้รับการคุ้มครองที่เหมือนกัน
  - ผู้ป่วยทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีลักษณะคุณสมบัติคล้ายกัน คือ มีจำนวนชายและหญิงเท่าๆกัน และอายุในช่วง 39-48 ปี อาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพเกษตรกร สิทธิการรักษา ที่มารับการรักษาส่วนใหญ่ใช้บัตรประกันสุขภาพทั้งสองกลุ่ม

สิ่งทดลอง (Treatment) ในการศึกษา คือการปฏิบัติตามแนวทางการคุ้มครองรักษาคลินิกทางกายภาพบำบัดในผู้ป่วยปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง (Clinical practice guideline of herniated nucleus pulposus) ของโรงพยาบาลราชวิถี ซึ่งผู้วิจัยได้ออกอนุญาตกลุ่มงานเวชกรรมพื้นฟูโรงพยาบาลราชวิถีเรียบร้อยแล้ว และได้ปรับใช้เป็นคู่มือสำหรับหน่วยงานกายภาพบำบัด โรงพยาบาลรามาธิราชนครศิริธรรมราช

แนวทางการคุ้มครองรักษาคลินิก ทางกายภาพบำบัดในผู้ป่วยปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง เป็นกลุ่มทดลอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ระบบการคัดกรองผู้ป่วย ประกอบด้วย ข้อมูลอาการปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลังสำหรับผู้ใช้แนวทางการคุ้มครองรักษาคลินิก ทางกายภาพบำบัด ซึ่งประกอบด้วย ความหมาย ลักษณะพยาธิสภาพ อาการและอาการแสดง การซักประวัติ การแบ่งกลุ่มผู้ป่วยตามระยะเวลาที่มีอาการปวด วิธีการตรวจร่างกาย

ส่วนที่ 2 แผนการคุ้มครองรักษาโดยใช้แนวทางการคุ้มครองรักษาคลินิกทางกายภาพบำบัด โดยปฏิบัติตามแผนภูมิแนวทางการคุ้มครองรักษาผู้ป่วยปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง โปรแกรมการรักษาและการออกกำลังกาย

ส่วนที่ 3 แผนการคุ้มครองรักษาโดยใช้แนวทางการคุ้มครองรักษาคลินิกทางกายภาพบำบัด ได้แก่ คู่มือในการออกกำลังกาย และท่าทางที่ถูกต้องในชีวิตประจำวันของผู้ป่วยปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง ประกอบด้วยภาพพร้อมคำบรรยาย ซึ่งคู่มือในการออกกำลังกายประกอบด้วย 2 โปรแกรม คือ โปรแกรม 1 การออกกำลังกายในส่วนกล้ามเนื้อก้มหลัง (Flexion exercise in back pain) สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาตามโปรแกรมอี 2 โปรแกรม 2 การออกกำลังกายในส่วนกล้ามเนื้อเอ่นหลัง (Extension exercise in back pain) สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาตามโปรแกรมอี 1 และการให้ความรู้เกี่ยวกับอาการปวดหลัง และท่าทางที่ถูกต้อง

ได้แก่ท่ายืน ท่าก้มยกของ ท่านอน ท่านั่งขับรถ ท่านั่งเก้าอี้ โดยผู้ป่วยทุกคนจะได้รับการฝึกให้ออกกำลังกายและปฏิบัติท่าทางที่ถูกต้องทุกรอบที่มารับการรักษาและน้ำคูมือไปปฏิบัติต่อที่บ้าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลทั่วไป แบบประเมินอาการปวดหลังที่มีผลต่อความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของโนดิฟายด์ ออสวีสทรี (Modified oswestry low back pain disability questionnaire) และแบบบันทึกการรับการรักษาทางกายภาพบำบัดตามแนวทางทางการดูแลรักษาคลินิก ทางกายภาพบำบัด แบบสอบถาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป เช่น อายุ เพศ อาชีพ สิทธิการรักษา รายได้เฉลี่ย/เดือน ครั้งที่มารับการรักษาทางกายภาพบำบัดด้วยอาการปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง

2.2 แบบประเมินอาการปวดหลังที่มีผลต่อความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของโนดิฟายด์ ออสวีสทรี (Modified oswestry low back pain disability questionnaire) ของ Prasert Sakulsriprasert,et.al (2006) เป็นแบบประเมินอาการปวดหลังที่มีผลกระทบต่อกิจกรรมในชีวิตประจำวันมีทั้งหมด 10 ตอน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 9 อย่าง ได้แก่ การดูแลตนเอง การยกของ การเดิน การนั่ง การยืน การนอน การเข้าสังคม การเดินทางและการทำงาน/งานบ้านแต่ละตอน มีตัวเลือก 6 ข้อ ซึ่งเรียงจากความปกติ 0 คะแนน ถึงสภาพความเสียหาย รุนแรงสุด 5 คะแนน คะแนนเต็ม จะเป็น 50 คะแนน สำหรับความเสียหาย รุนแรงสุด โดย 50 คะแนนคิดเป็น 100% โดยกำหนด 100% เป็นความเสียหายรุนแรงสุด 0% ผู้ป่วยเป็นปกติ

2.3 แบบบันทึกการรับการรักษาทางกายภาพบำบัดตามแนวทางทางการดูแลรักษา คลินิก ทางกายภาพบำบัด ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล เลขประจำตัวของผู้ป่วย การวินิจฉัยโรค วันที่เริ่มรับการรักษา วัน-เดือน-ปี ที่มารับการรักษา กิจกรรมการรักษาที่ผู้ป่วยได้รับ ค่ารักษาต่อครั้ง วัน สิ้นสุดการรักษา จำนวนครั้งที่มารับการรักษาของผู้ป่วย

มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (Content validity) ก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแนวทางการดูแลผู้ป่วยปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง (Clinical practice guideline for of herniated nucleus pulposus) ของกลุ่มงานเวชกรรมพื้นฟูโรงพยาบาลราชวิถี ที่ได้จากการจัดประชุมจำนวน 5 ครั้ง เพื่อรวมความรู้จากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แพทย์เวชศาสตร์พื้นฟู นักกายภาพบำบัด และอาจารย์กายภาพบำบัด

ช่วยปรับปรุงให้คู่มือฉบับนี้มีความสมบูรณ์ และผู้วิจัยได้ปรับเพิ่มในส่วนของคู่มือในการออกแบบ ภาย และท่าทางที่ถูกต้องในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้ป่วยนำไปปฏิบัติที่บ้าน และนำไปตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน คือ แพทย์เวชศาสตร์พื้นฟู 1 ท่าน และ นัก กายภาพบำบัดผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านโรคกระดูกและกล้ามเนื้อ 4 ท่าน และตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้แบบประเมินอาการปวดหลังที่มีผลต่อความสามารถในการ ดำเนินชีวิตประจำวันของโมเดลฝ่ายด้านสเวสทรี ฉบับแปลเป็นภาษาไทย (Prasert Sakulsripasert, et.al 2006) การประเมินผลการแปลโดยรวม การแปลกลับ และการตรวจสอบการแปลกลับ รวมถึง การวัดซ้ำเพื่อหาความเชื่อถือได้ โดยทำการวัด 2 ครั้ง ในผู้ป่วยที่มีอาการปวดหลังอายุ 40.1 ± 10.7 ปี จำนวน 40 คน โดยมีรายห่างในการประเมิน 20-30 นาที ผลการศึกษาแสดงความเชื่อถือได้ของ การวัดซ้ำ มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อถือได้ของคะแนนรวมเท่ากับ 0.98 แสดงว่าแบบ ประเมินนี้ มีค่าความเชื่อถือได้อยู่ในระดับดี สำหรับการศึกษานี้ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยง ได้เท่ากับ 0.853

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2550 ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2551 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นเตรียมการ

3.1.1 จัดทำหนังสือขอความร่วมมือขออนุมัติใช้ แนวทางการดูแลผู้ป่วยปวด หลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลังของกลุ่มงานเวชกรรมพื้นฟูโรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุขจากประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเวชศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราชถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชวิถี หลังจากนั้นติดตามผลการ พิจารณา

3.1.2 จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากประธาน กรรมการประจำสาขาวิชาเวชศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลรามาธิราชนครรัตน์ เพื่อขออนุมัติเก็บข้อมูลจากงานกายภาพบำบัดกลุ่มงาน เวชกรรมพื้นฟู

3.1.3 เมื่อได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามาธิราชนครรัตน์ เพื่อ ผู้วิจัยได้นัดหัวหน้ากลุ่มงานเวชกรรมพื้นฟู หัวหน้างานกายภาพบำบัดและนักกายภาพบำบัดประชุม จำนวน 9 คน เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย รวมถึงรายละเอียดในการใช้แนวทางการดูแล

ผู้ป่วยป่วยหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง ขั้นตอนการเก็บข้อมูล และให้นักกายภาพบำบัดจำนวน 7 คนนำแนวทางการคุ้มครองผู้ป่วยป่วยหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลังไปทดลองปฏิบัติเป็นระยะเวลาสัปดาห์จากนั้นดูประชุมอีกครั้งเพื่อสอบถามความเป็นไปได้ของการใช้แนวทางการคุ้มครองผู้ป่วยป่วยหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง สรุปว่าทุกคนมีความเห็นว่าเป็นไปได้

3.2 ขั้นดำเนินการ

ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการกับกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ดังนี้

3.2.1 แนะนำตัว กับกลุ่มตัวอย่าง และบอกวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

3.2.2 การคำนึงถึงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มผู้ป่วย โดยอธิบายให้ผู้ป่วยทราบก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล ตามแบบฟอร์มยินยอมการเข้าร่วมงานวิจัย เพื่อให้ตัดสินใจในการเข้าร่วม หรือไม่เข้าร่วมในงานวิจัย ตลอดจนที่แจ้งเกี่ยวกับการนำเสนอผลการวิจัย ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ระบุชื่อผู้ให้ข้อมูล ถือเป็นความลับ นำมาใช้เฉพาะการศึกษาในครั้งนี้เท่านั้น และให้กลุ่มตัวอย่างลงชื่อตอบรับการเข้าร่วมการวิจัยเป็นลายลักษณ์อักษรในแบบฟอร์มยินยอมการเข้าร่วมงานวิจัย

3.2.3 ทำการเลือกตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด จากการส่งปรึกษาของแพทย์ และได้รับการวินิจฉัยว่า มีอาการปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง จำนวนกลุ่มละ 45 คน

3.2.4 กลุ่มควบคุม ทำการศึกษาในผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกที่เป็นผู้ป่วยใหม่ทุกคน มีอาการปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง มารับการรักษาที่งานกายภาพบำบัด ตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2550 จำนวนทั้งหมด 45 คน ได้รับการรักษาตามปกติไม่ใช้แนวทางการคุ้มครอง ทางกายภาพบำบัด

3.2.5 กลุ่มทดลอง ทำการศึกษาในผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกเป็นผู้ป่วยใหม่ทุกคน มีอาการปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง มารับการรักษาที่งานกายภาพบำบัด ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ 2550 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ.2551 จำนวน 45 คน ได้รับการรักษาตามแนวทางการคุ้มครอง ทางกายภาพบำบัด

3.2.6 บันทึก ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง และแบบประเมินอาการปวดหลังที่มีผลต่อความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของโมเดลพยาธือสเวสทรี กับผู้ป่วยในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังให้การรักษา เพื่อประเมินความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวัน

3.2.7 แบ่งผู้ป่วยตามระยะเวลาที่มีอาการปวดหลังในกลุ่มทดลอง ออกเป็น 3 กลุ่ม เป็นกลุ่มผู้ป่วยระยะเฉียบพลัน ระยะหลังเฉียบพลัน และระยะเรื้อรัง โดยในการวิจัยนี้แต่ละกลุ่มนี้ ผู้ป่วยตามลักษณะอาการ จำนวน 15 คน เท่ากันพอดี แต่ละกลุ่มนี้รายละเอียดดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ผู้ป่วยระยะเฉียบพลัน (Acute stage) มีอาการปวดหลังตั้งแต่ 1-4 สัปดาห์ แนวทางการดูแลรักษาคลินิก ทางกายภาพบำบัด คือ ให้นอนพัก 1-3 วันร่วมกับการรักษา โดยเครื่องมือทางกายภาพบำบัด ให้คำแนะนำและความรู้เรื่องอาการปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง ให้ผู้ป่วยเข้าใจและปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง ในครั้งที่ 4 ของการมารับการรักษา เริ่มให้ออกกำลังกาย ปรับท่าทางให้ถูกต้องในชีวิตประจำวัน นัดมารับการรักษาทุกวันเป็นระยะเวลา 1-3 สัปดาห์

- กลุ่มที่ 2 ผู้ป่วยระยะหลังเฉียบพลัน (Subacute stage) มีอาการปวดหลังมากกว่า 4-12 สัปดาห์ แนวทางการดูแลรักษาคลินิกทางกายภาพบำบัด คือ เครื่องมือทางกายภาพบำบัด ร่วมกับออกกำลังกายและปรับท่าทางให้ถูกต้องในชีวิตประจำวัน ให้คำแนะนำและความรู้เรื่องอาการปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง ผู้ป่วยเข้าใจและปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง นัดมารับการรักษาทุกวันเป็นระยะเวลา 4-12 สัปดาห์

- กลุ่มที่ 3 ผู้ป่วยระยะเรื้อรัง (Chronic stage) มีอาการปวดหลังมากกว่า 12 สัปดาห์ แนวทางการดูแลรักษาคลินิกทางกายภาพบำบัด คือเครื่องมือทางกายภาพบำบัด การเคลื่อนไหวเส้นประสาท ร่วมกับออกกำลังกายและปรับท่าทางให้ถูกต้องในชีวิตประจำวัน ให้คำแนะนำและความรู้เรื่องอาการปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง ผู้ป่วยเข้าใจและปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง นัดมารับการรักษาทุกวันเป็นระยะเวลา 2-4 สัปดาห์

3.2.8 ดำเนินการตามแนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยปวดหลังจากการเคลื่อนของหมอนรองกระดูกสันหลัง โดยมันทึกการรับการรักษาทางกายภาพบำบัด ตามแนวทางการดูแลรักษาคลินิก ทางกายภาพบำบัด ประกอบด้วย กิจกรรมการรักษา วัน เดือน ปี ที่มารับการรักษา ตั้งแต่วันแรกจนวันสิ้นสุดการรักษา ราคาค่ารักษา/ครั้ง จำนวนครั้งที่มารับการรักษา

3.2.9 บันทึก จำนวนครั้งของการรักษา/ราย ค่าใช้จ่ายในการมารับการรักษาจนสิ้นสุดการรักษา/ราย คะแนนความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน และจำนวนผู้ป่วยที่ต้องกลับมารับการรักษาด้วยอาการเดิมซ้ำภายใน 14 วัน หลังจากสิ้นสุดการรักษา

3.2.10 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1 สักขยະทัวไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแยกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ค่าใช้จ่ายในการมารับการรักษาจนสิ้นสุดการรักษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ โดยหา ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ทดสอบความแตกต่างจำนวนครั้งที่ต้องมารับการรักษา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ Mann – Whitney U test

4.4 ทดสอบความแตกต่างจำนวนผู้ป่วยที่ต้องกลับมารับการรักษาด้วยอาการเดิมซ้ำภายใน 14 วัน หลังจากวันสิ้นสุดการรักษา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ Mann – Whitney U test

4.5 ทดสอบความแตกต่างค่าใช้จ่ายในการมารับการรักษาจนสิ้นสุดการรักษา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ t-test

4.6 ทดสอบความแตกต่างจำนวนครั้งที่ต้องมารับการรักษาของกลุ่มทดลอง ที่แบ่งเป็นกลุ่มผู้ป่วยระดับพื้น ระยะหลังเฉียบพลัน และระยะเรื้อรัง โดยใช้สถิติ Kruskal- Wallis H test

4.7 ทดสอบที่ละกุ่ ของจำนวนครั้งที่ต้องมารับการรักษาของกลุ่มทดลอง โดยทดสอบ กลุ่มผู้ป่วยที่ 1 ระยะเฉียบพลันกับกลุ่มผู้ป่วยที่ 2 ระยะหลังเฉียบพลัน กลุ่มผู้ป่วยที่ 1 ระยะเฉียบพลันกับกลุ่มผู้ป่วยที่ 3 ระยะเรื้อรัง และ กลุ่มผู้ป่วยที่ 2 ระยะหลังเฉียบพลันกับกลุ่มผู้ป่วยที่ 3 ระยะเรื้อรัง โดยใช้สถิติ Mann – Whitney U test

4.8 ทดสอบความแตกต่างค่าใช้จ่ายในการมารับการรักษาจนสิ้นสุดการรักษาของกลุ่มทดลอง ที่แบ่งเป็นกลุ่มผู้ป่วยระดับพื้น ระยะหลังเฉียบพลัน และระยะเรื้อรัง โดยใช้สถิติ ANOVA

4.9 ทดสอบเป็นรายคู่ของค่าใช้จ่ายในการมารับการรักษาจนสิ้นสุดการรักษาของกลุ่มทดลอง ที่แบ่งเป็นกลุ่มผู้ป่วย 1 ระยะเฉียบพลัน กลุ่มผู้ป่วย 2 ระยะหลังเฉียบพลัน และกลุ่มผู้ป่วย 3 ระยะเรื้อรัง โดยใช้สถิติ Tukey Simultaneous test